

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de către Valeriu Arhip,

în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea depusă de Valeriu Arhip împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la constatarea încălcării drepturilor garantate de art. 6 § 1 și art. 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și anularea parțială a actului administrativ,

împotriva hotărârii din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 3ra-128/23
nr. PIGD 2-22079807-01-3ra-30012023)*

Incompatibilitatea judecătorului cu interesele funcției, pentru tănuirea averii deținute de acesta, constatată în baza Legii nr. 271-XV din 18.12.2008.

Incompatibilitatea judecătorului cu interesele funcției deținute, ca abatere disciplinară de încălcare a prevederilor referitoare la incompatibilități și interdicții care îi privesc pe judecători, nu se regăsește în temeiul de concediere din funcție prevăzut de art. 25 alin. (1), lit. i) din Legea nr. 544-XIII din 20.07.1995.

Curtea de Apel Chișinău, jud. G. Mîra, E. Palanciuc, G. Dașchevici

20 decembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând, în ședință de judecată publică recursul declarat de către Valeriu Arhip.

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judecători*,

Alexandru Brașoveanu *grefier*

cu participarea:

reprezentantului recurentului avocatul Oleg Tănase,

reprezentantului Consiliului Superior al Magistraturii, Olesia Ciobanu,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. În data de 14 noiembrie 2012 Valeriu Arhip a depus la Curtea Supremă de Justiție, ca instanță de fond competentă de a verifica legalitatea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii (doar în partea ce se referă la procedura de emiterе/adoptare), acțiune în ordinea contenciosului administrativ, suplimentară și concretizată ulterior în cadrul ședinței de judecată din 26 noiembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție, împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, prin care a solicitat anularea punctelor 4 și 5 din hotărârea nr. 695/33 din 30 octombrie 2012 a Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul respingerii pretenției precedente, anularea pct. 3 din hotărârea nr. 695/33 din 30 octombrie 2012 a Consiliului Superior al Magistraturii, prin care s-a anulat hotărârea nr. 624/30 din 09 octombrie 2012 a Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la cererea de demisie a unui judecător. (f.d. 3-13, 74-81, vol. I)

2. În motivarea acțiunii și a cererii de concretizare Valeriu Arhip a relatat că, prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012 s-a admis cererea lui Valeriu Arhip privind reexaminarea avizului consultativ și modificarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 613/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la avizul consultativ pe marginea verificării judecătorului Curții Supreme de Justiție - Valeriu Arhip, s-a anulat hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 613/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la avizul consultativ pe marginea verificării unui judecător și hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 624/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la cererea de demisie a unui judecător, s-a considerat Valeriu Arhip incompatibil cu funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, s-a propus Parlamentului Republicii Moldova,

eliberarea lui Valeriu Arhip din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

3. În opinia recurentului hotărârea contestată a fost emisă cu încălcarea procedurii prevăzută de Lege și anume a prevederilor art. 8, alin. (1), (4) și art. 15, alin. (4) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947 din 19 iulie 1996.

4. În acest sens a menționat că, la data depunerii cererii privind reexaminarea avizului consultativ și modificarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr.613/30 din 09 octombrie 2012 pe marginea verificării judecătorului Curții Supreme de Justiție - Valeriu Arhip, Consiliul a emis două hotărâri în privința sa și anume nr.613/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la incompatibilitate și nr. 624/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la cererea de demisie a judecătorului Valeriu Arhip.

5. Recurentul a relatat că, pentru ședința din 30 octombrie 2012, a depus cerere de reexaminare a avizului consultativ. Consiliul a admis cererea și a pronunțat hotărârea contestată din care rezultă că chestiunea a fost inclusă în ordinea de zi a ședinței Consiliului Superior al Magistraturii din 30 octombrie 2012. Însă, din conținutul hotărârii contestate a Consiliului Superior al Magistraturii nr.695/33 din 30 octombrie 2012, rezultă că Consiliul nu a indicat niciun motiv de fapt sau de drept de anulare a hotărârii nr. 624/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la cererea de demisie, această soluție fiind indicată numai în dispozitivul hotărârii.

6. Consiliul Superior al Magistraturii, prin anularea hotărârii nr. 624/30 din 09 octombrie 2012, a depășit limitele cererii de reexaminare a avizului consultativ și a creat în propria sa cerere o situație mai dificilă decât cea existentă până la înaintarea cererii de reexaminare. Recurentul a reiterat că, principiul de a nu crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât situația existentă în hotărârea atacată, este un principiu general de drept, aplicabil și în speță, deoarece Consiliul Superior al Magistraturii este unicul organ constituțional și extrajudiciar care se pronunță asupra fondului cauzelor, hotărâri care în acest sens nu pot fi atacate în instanța de judecată, cu excepția încălcărilor de procedură.

7. Totodată, recurentul a susținut că, la 30 septembrie 2012 dispunea de dreptul și avea o speranță legitimă de eliberare din serviciu în temeiul demisiei. Astfel, Consiliul Superior al Magistraturii nu a fost în drept să-i anuleze ceea ce dobândiseră real, printr-o hotărâre a organului competent, fără un motiv legal și întemeiat și constatarea unei situații mai grave în urma reexaminării avizului consultativ. Or, în urma reexaminării avizului, Consiliul Superior al Magistraturii a exclus unele fapte/temeiuri de incompatibilitate, în noua hotărâre, fiind elucidate doar o parte din faptele/temeiurile invocate în hotărârea anulată din 09 octombrie 2012.

8. Valeriu Arhip a precizat că, a contestat hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012 și în partea, prin care s-a considerat incompatibil cu funcția de judecător și s-a propus Parlamentului

Republicii Moldova eliberarea sa din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, ca emisă cu încălcarea procedurii.

9. Astfel, făcând trimitere la prevederile art. 17 din Legea nr. 947/1996, recurentul a menționat că, Consiliul Superior al Magistraturii, examinând avizul consultativ, a indicat în hotărârea contestată circumstanțele ca fiind constatate de organul de verificare, care de fapt nu sunt relatate în aviz. Mai mult, comparând constatările Consiliului Superior al Magistraturii în raport cu avizul consultativ recurentul a conchis că, Consiliul Superior al Magistraturii din propria inițiativă, contrar cerințelor art. 4 , art. 13, alin. (1) din Legea nr. 271 din 18 decembrie 2008 și-a asumat rolul organului de verificare, în lipsă de competență, a imputat titularului circumstanțe neconstatate, în modul prevăzut de lege, fără a cerceta documentele sau probele, care ar confirma aceste concluzii.

10. În opinia recurentului constatările sus menționate, puteau fi formate numai în urma respectării prevederilor art. 4 din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, care prevăd competența Consiliului. Iar din probele anexate la dosar, cu certitudine rezultă că, în calitate de judecător a depus în anul 2011 declarația pe venit în temeiul Legii cu privire la declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere nr. 1264-XV din 19 iulie 2002, în care a indicat clar și descifrat toate veniturile obținute în anul precedent de dânsul și soția sa, atât la locul de muncă de bază, medic în xxxxx, cât și la locul de muncă prin cumul, manager SRL „xxxxx”.

11. În context, recurentul a susținut că, nu este relevant prezentului caz neindicarea de către el în declarațiile pe venit a salariului soției pentru anii 2008-2010, deoarece în temeiul art. 10, alin. (1) din Legea nr. 1264 din 19 iulie 2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere, el nu a primit în anii 2008-2010 de la persoanele responsabile de colectarea declarațiilor, recomandarea să rectifice declarația la acest capitol. Or, art. 11, alin. (1) al Legii nominalizate, prevedea că controlul veniturilor și al proprietății, expuse în declarație, se efectuează de către Comisia Națională de Integritate în conformitate cu regulamentul comisiei aprobat de Parlament, iar art. 11, alin. (5) prevedea expres că, termenul de prescripție pentru verificarea declarațiilor nu poate depăși un an de la primirea acestora de către Comisia Națională de Integritate.

12. Prin urmare, cu încălcarea competenței și expirarea termenului de prescripție prevăzute de normelor imperative expuse în Legea nr. 1264 din 19 iulie 2002, Consiliul Superior al Magistraturii i-a imputat nedepunerea declarațiilor pe venit cu privire la salariul soției pentru anii 2008-2010, încălcare care se referă la procedura emiterii/adoptării hotărârii.

13. La fel, la încălcarea procedurii emiterii/adoptării hotărârii se referă și constatarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a faptului de nejustificare a provenienței banilor pe care îi deținea împreună cu membrii familie, și anume cei ai feciorului xxxxx, care deținea în proprietate un bun imobil, achiziționat la 26 octombrie 2007 la preț de 410 565 de lei.

14. Aici, recurentul a notat că, Legea nr. 1264 din 19 iulie 2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere, nu prevedea că dânsul, în declarația pe venit, este obligat să indice și proveniența banilor la proprietățile care le deține. Mai mult, în avizul consultativ n-a fost invocată această circumstanță.

15. Însă, cu toate acestea, la ședința Consiliului Superior al Magistraturii din 30 octombrie 2012 Valeriu Arhip a demonstrat că, imobilul respectiv a fost procurat în anul 2007, pe banii obținuți în urma realizării unui apartament din or. Strășeni, încă, în anul 2006, la care xxxxx era coproprietar. Iar, în hotărârea contestată Consiliul Superior al Magistraturii nu a indicat nimic despre contractul de cumpărare-vânzare din 2006 și nici nu s-a expus asupra acestei probe. Circumstanța dată nu a fost tăinuită, a fost indicată de către recurent personal în declarația și chestionarul de verificare, care a fost identic transcrisă în avizul consultativ.

16. Recurentul a indicat că această circumstanță, nici nu-i poate fi imputată, deoarece în conformitate cu art. 2 și art. 4 din Legea cu privire la declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere nr. 1264-XV din 19 iulie 2002, în declarație se indică veniturile și proprietățile obținute de către funcționarul public, împreună cu soția sa, membrii minori ai familiei și persoanele întreținute. Or, xxxxx a procurat imobilul nominalizat fiind major, nu se afla la întreținerea sa, locuia separat, necătând că viza de reședință era la același domiciliu, în s. xxxxx, r-nul Strășeni. Practica judiciară stabilește că viza de reședință, nu este un indiciu prin care se stabilește domiciliul titularului. Faptul că xxxxx nu s-a aflat la întreținerea sa se dovedește și prin extrasele din contul bancar, din care se vede că el primea anual plăți de arendă pentru imobilul respectiv. Și în avizul consultativ, organul de verificare a indicat că xxxxx în perioada de 2009-2011 a avut venituri din diferite surse. Suplimentar referitor la domiciliul său, recurentul a enunțat că împreună cu soția sa, dispun de un apartament în mun. Chișinău pe str. xxxxx, procurat încă în anul 2007, din sursele unui credit bancar, unde și locuiesc, cu luarea la evidență după stingerea creditului și ridicarea gajului.

17. În afară de aceasta, imobilul fiului a fost înregistrat la organul cadastral și această informație, în temeiul legii, este publică. Prin urmare, Consiliul Superior al Magistraturii a fost în drept să-i impute aceasta, ca abatere, încă din anul 2007. Însă, această informație nu se referă la titularul verificării.

18. La acest capitol, recurentul a invocat încălcarea normelor de procedură la emiterea hotărârii contestate, prevăzute de art. 11, alin. (1), care prevedea că controlul veniturilor și al proprietății expuse în declarație, se efectuează de către Comisia Națională de Integritate în conformitate cu regulamentul comisiei aprobat de Parlament, iar alin. (5) prevedea expres că, termenul de prescripție pentru verificarea declarațiilor nu poate depăși un an de la primirea acestora de către Comisia Națională de Integritate.

19. La fel, în opinia recurentului, hotărârea contestată este emisă cu încălcarea cadrului legal, încălcare care se referă la procedura emiterii/adoptării deciziei, deoarece art. 2 din Legea 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, prevede că organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii este reglementată de Constituție, de legile privind organizarea judecătorească, cu privire la statutul judecătorului, de prezenta lege și de alte acte normative. Prin urmare, hotărârea Consiliului trebuia să fie bazată pe lege.

20. Valeriu Arhip a mai menționat că, prin hotărârea contestată Consiliul Superior al Magistraturii l-a declarat incompatibil cu funcția de judecător în temeiul art.15 din Legea nr.271 din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, art.22, alin. (1), lit. n) și art. 25, alin. (1), lit. i) din Legea cu privire la statul judecătorului, norme care în opinia sa sunt irelevante la hotărârea de incompatibilitate. Aceasta deoarece în avizul consultativ nu se indică niciun factor descoperit, care ar fi contrar cu interesele funcției publice sau că nu îndeplinesc cerințele și restricțiile stabilite de lege pentru funcția publică și că au fost descoperiți factori de risc.

21. De asemenea, atât faptele indicate în aviz de către organul de verificare, cât și circumstanțele indicate de Consiliul Superior al Magistraturii în hotărârea contestată, cum ar fi încălcarea prevederilor Legii cu privire la declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere nr.1264-XV din data de 19 iulie 2002, neprezentarea dovezilor justificative despre proveniența bunurilor, nu constituie temeuri prevăzute de lege pentru ca funcționarul public să fie declarat incompatibil cu funcția ocupată. Or, art. 4 și art. 15 din Legea nr. 271 din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, stabilește în ce cazuri titularul poate fi declarat incompatibil, care sunt factorii de risc, iar Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statul judecătorului, clar indică cerințele și restricțiile judecătorului.

22. Subsecvent, raportând prevederile art. 8, alin. (1) și art. 22, alin. (1), lit. n) din Legea cu privire la statutul judecătorului, la hotărârea contestată recurentul a concluzionat că, acuzația invocată de Consiliul Superior al Magistraturii, precum că titularul a încălcat prevederile legale referitoare la obligativitatea depunerii declarației cu privire la venituri și proprietăți, nu se încadrează în dispozițiile art. 8, alin. (1), art. 22, alin. (1), lit. n) și art. 25,

alin. (1), lit. i) din Legea cu privire la statutul judecătorului, cât și în art. 15 din Legea nr. 271 din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.

23. În context, Valeriu Arhip a susținut că, nu constituie temei de a declara titularul incompatibil pentru nedovedirea provenienței surselor bănești la procurarea bunurilor, deoarece legiuitorul nu a prevăzut un astfel de temei și nici o legislație în vigoare nu prevede această obligație a cetățeanului.

24. Prin urmare, concluziile invocate în hotărârea contestată, nu constituie temei legal de a declara titularul incompatibil cu funcția ocupată. Or, în conformitate cu art. 2 din Legea 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, cadrul juridic de organizare și funcționare al Consiliului Superior al Magistraturii este reglementat de Constituție, de legile privind organizarea judecătorească, cu privire la statutul judecătorului, de prezenta lege și de alte acte normative, cu alte cuvinte Consiliul este obligat să adopte/emită hotărâri numai în conformitate cu legea.

25. De altfel, Valeriu Arhip a subliniat că, la examinarea chestiunii cu privire la avizul consultativ, concomitent cu Legea nr.271 din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, obligatoriu urma a fi aplicată și Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20 iulie 1995, care este o lege organică specială și în mod exhaustiv stipulează cazurile de sancționare și eliberare a judecătorului. Însă, în cazul său, Consiliul Superior al Magistraturii în hotărârea contestată, a indicat ca temei de concediere încălcarea art. 22, alin. (1), lit. n) din Legea cu privire la statutul judecătorului, care prevede că încălcarea prevederilor referitoare la incompatibilitățile și interdicțiile care-i privesc pe judecători, constituie abatere disciplinară, dar nu a luat în considerare că legiuitorul direct în alin. (1), lit. g) din art. 22, a menționat că cele imputate lui, încălcarea prevederilor legale referitor la obligațiunea depunerii declarației cu privire la venituri și proprietate și declarației de interese personale, constituie o abatere disciplinară.

26. Prin urmare, în situația creată, Consiliul Superior al Magistraturii urma să aplice prevederile Legii cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 950-XIII din 19 iulie 1996 cu modificările și completările ulterioare, care reglementează condițiile legale unice, pentru toți magistrații, președinții, vicepreședinții de instanțe, referitor la răspunderea disciplinară a acestora, organ care examinează cazurile privind abaterile disciplinare ale judecătorilor.

27. Astfel, în opinia recurentului, nu poate fi imputat judecătorului faptul încălcării prevederilor legale referitor la obligațiunea depunerii declarației, fără să fi fost pornită procedura de atragere la răspundere disciplinară și să se țină cont de alin. (2) al art. 23 din Legea privind statutul judecătorului.

28. Or, Consiliul Superior al Magistraturii la reexaminarea avizului consultativ a dispus incompatibilitatea sa cu funcția de judecător, contrar temeiurilor exhaustive prevăzute în Legea nr. 271 din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, cu încălcarea competenței, termenului de prescripție prevăzut în art. 11, alin. (5) din Legea nr. 1264 din 19 iulie 2002 și i-a imputat o abatere disciplinară, fără respectarea procedurii prevăzute în Legea cu privire la statutul judecătorului, încălcări pe care le consideră de procedură la emiterea/adoptarea hotărârii, ce constituie temei legal de anulare.

29. Valeriu Arhip a susținut că, din legislația națională pertinentă rezultă că Consiliul Superior al Magistraturii este obligat să întreprindă, în virtutea legii, următoarele activități premergătoare de emitere a actului administrativ și de adoptare a hotărârii de incompatibilitate și eliberarea judecătorului din funcție și anume primirea avizului consultativ, audierea titularului la funcția publică, cu acordarea posibilității de a se exprima asupra faptelor ce determină luarea unei decizii de incompatibilitate, stabilirea competenței, controlul veniturilor și a proprietății expuse în declarație se efectuează de către Comisia Națională de Integritate în conformitate cu regulamentul comisiei aprobat de către Parlament, examinarea problemelor ce urmează a fi soluționate, adică avizului consultativ, ascultarea persoanelor invitate la ședință, cercetarea documentelor și materialelor necesare, respectarea procedurii prealabile prevăzute de lege, stabilirea dacă încălcările imputate constituie restricții sau abatere disciplinară; adoptarea deciziei privind incompatibilitatea cu interesele funcției publice, care conform procedurii trebuie obligatoriu să conțină și motivele de incompatibilitate, comunicarea deciziei în scris titularului la funcția publică în termen de 5 zile lucrătoare de la data emiterii.

30. De altfel, recurentul a invocat încălcarea procedurii de emitere/adoptare a hotărârii din 30 octombrie 2012 de către Consiliu, sub trei aspecte și anume încălcarea procedurii de emitere/adoptare a hotărârii de incompatibilitate, pct.4 din hotărârea contestată, încălcarea procedurii de emitere/adoptare a hotărârii de eliberare din funcție, pct.5 din hotărârea contestată și încălcarea procedurii de emitere/adoptare a hotărârii referitor la anularea hotărârii nr.624/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la cererea de demisie a unui judecător, pct.3 din hotărârea contestată.

31. Astfel, recurentul a solicitat că, argumentele și pretenția referitoare la nulitatea pct. 3 din hotărâre, să nu fie luate în considerare, în cazul în care instanța de judecată va ajunge la concluzia că argumentele cu privire la anularea pct.4 și 5 sunt întemeiate, or, în cazul anulării pct.4 și pct. 5 i se creează o situație favorabilă, ceea ce corespunde principiului de a nu agrava situația în propria cale de atac. (f.d. 74-81, vol. I)

32. Prin hotărârea din 03 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată în ordinea

contenciosului administrativ depusă de Valeriu Arhip. (f.d. 114; 116-119, vol. I)

33. Din considerentul că Curtea Supremă de Justiție și-a argumentat soluția de respingere a cererii de chemare în judecată, prin faptul că, argumentele recurentului nu au putut fi supuse verificării, deoarece nu intrau în competența Curții Supreme de Justiție, pe motiv că se refereau la procedura examinării și adoptării hotărârii contestate, atât în fapt cât și în drept, competențe ce nu intrau în sfera de verificare în sensul art. 25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, la data de 16 aprilie 2013 Valeriu Arhip a depus la Curtea Europeană a Drepturilor Omului cererea nr. 27514/13, invocând încălcarea drepturilor garantate de art. 6§1 și art. 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. (f.d.224-227, vol.I)

34. În data de 10 august 2018, Valeriu Arhip a depus prin prisma art. 449, lit. e¹) din Codul de procedură civilă, cerere de revizuire a hotărârii din 03 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție, completată la 20 decembrie 2018, solicitând casarea acesteia și rejudecarea cererii sale de chemare în judecată. (f.d.126-128, 195-197, vol.I)

35. Prin încheierea din 11 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire a hotărârii din 03 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție, depusă de Valeriu Arhip. (f.d. 208-214, vol. I)

36. În data de 29 martie 2022, Valeriu Arhip a depus în temeiul art. 449, lit. g) din Codul de procedură civilă, cerere de revizuire a hotărârii din 03 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, recunoașterea expresă a încălcării drepturilor sale, garantate de art. 6 § 1 și 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale de către Consiliul Superior al Magistraturii la adoptarea hotărârii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012 și de către Curtea Supremă de Justiție la adoptarea hotărârii din 03 decembrie 2012, casarea hotărârii din 03 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție și dispunerea examinării cererii sale de chemare în judecată de către instanța competentă, prevăzută de legislația în vigoare la acest moment, iar ținând cont de constatarea încălcărilor Convenției, prin aplicarea directă a art. 41 din Convenție, încasarea din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul său cu titlu de prejudiciu moral suma de 5900 de euro, pentru încălcarea drepturilor sale garantate de art. 6 § 1 și 8 din Convenție, inclusiv cu titlu de compensare a costurilor și cheltuielilor de reprezentare în fața Curții Europene a Drepturilor Omului, convertiți în lei moldovenești, la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data efectuării transferului. (f.d.216-223, vol.I)

37. Prin încheierea din 01 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a admis cererea de revizuire depusă de Valeriu Arhip. S-a constatat încălcarea

drepturilor lui Valeriu Arhip garantate de articolul 6 § 1 și art. 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. S-a casat hotărârea din 03 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție și s-a transmis prezenta cauză de contencios administrativ la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinare după competență a acțiunii depuse de Valeriu Arhip împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea în parte a actului administrativ individual defavorabil. S-a încasat din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Valeriu Arhip suma de 5 900 de euro, convertită în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data transferului, cu titlu de reparare a prejudiciului moral și compensare a costurilor și cheltuielilor de reprezentare în fața Curții Europene a Drepturilor Omului. (f.d. 248-257, vol. I)

38. În data de 13 iunie 2021, Valeriu Arhip a depus cerere suplimentară de concretizare a pretențiilor, în care a indicat în calitate de copârât Parlamentul Republicii Moldova, iar în calitate de terț Agentul guvernamental, solicitând atragerea acestora în proces, constatarea încălcării drepturilor sale garantate de articolul 6 § 1 și art. 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de către Consiliul Superior al Magistraturii, la adoptarea hotărârii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012, anularea punctelor 4 și 5 din hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012 cu privire la cererea unui judecător despre reexaminarea avizului consultativ și anularea Hotărârii Parlamentului nr. 314 din 26 decembrie 2012, prin care a fost eliberat din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție. (f.d.6-12, vol.II)

39. Prin încheierea din 18 august 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a separat într-un proces aparte pretenția lui Valeriu Arhip împotriva Parlamentului Republicii Moldova privind anularea Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 314 din 26 decembrie 2012. S-a transmis spre examinare instanței competente material și teritorial - Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Valeriu Arhip împotriva Parlamentului Republicii Moldova privind anularea Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 314 din 26 decembrie 2012. (f.d. 46-48, vol. II)

40. Prin încheierea din 18 august 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiată cererea lui Valeriu Arhip, privind atragerea în proces în calitate de terț a Agentului Guvernamental al Republicii Moldova. (f.d. 50-52, vol. II)

41. Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2022 s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Valeriu Arhip. (f.d.82-96, vol.II)

42. În data de 01 decembrie 2022, Valeriu Arhip a depus recurs, iar la 06 februarie 2023 a prezentat motivarea recursului împotriva hotărârii din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi decizii privind admiterea integrală a acțiunii prin anularea

în parte a actului administrativ contestat și anume a pct. 4 și pct. 5 din hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012 cu privire la cererea unui judecător privind reexaminarea avizului consultativ, ca fiind ilegale. (f.d.99-103; 108-115, vol.II)

43. În susținerea cererii de recurs, Valeriu Arhip a indicat motivele de fapt și de drept invocate anterior la etapa examinării cauzei în prima instanță, suplimentar, menționând dezacordul cu hotărârea din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, deoarece la emiterea acesteia, instanța ierarhic inferioară a aplicat o lege declarată neconstituțională, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat eronat legea și nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

44. Astfel, în argumentarea concluziei enunțate, recurentul a opinat că, instanța de fond eronat a aplicat art. 26, alin. (7) din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, privind actele Curții Constituționale. Or, din conținutul hotărârii contestate rezultă că, el a fost supus verificării ca titular al funcției de judecător în exercițiu, urmare a avizului Serviciului de Informații și Securitate, întocmit în baza art. 5, lit. a) și declarat incompatibil cu interesele funcției publice reieșind din prevederile art.15, alin. (4) din Legea nr.271 din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.

45. Prin hotărârea Curții Constituționale nr.32 din 05 decembrie 2017 s-au declarat neconstituționale art.5, lit. a) și art. 15, alin.(2), alin. (4) și alin. (5) din Legea nr.271 din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, în partea ce se referă la verificarea candidaților la funcția de judecător și a judecătorilor în exercițiu. Astfel, judecătorul nu mai este subiect de verificare și nu poate fi concediat din funcție în cazul în care este declarat incompatibil, în baza Legii nr.271 din 18 decembrie 2008.

46. Prin urmare, având în vedere hotărârea Curții Constituționale nr.32 din 05 decembrie 2017, recurentul a conchis că hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012, în partea contestată cu privire la reexaminarea avizului consultativ, este nulă. Or, acest act administrativ individual defavorabil a fost emis în baza Legii nr.271 din 18 decembrie 2008 declarată neconstituțională în partea ce se referă la verificarea candidaților la funcția de judecător și a judecătorilor în exercițiu și concedierea lor.

47. Astfel, în opinia recurentului, hotărârea Curții Constituționale nr.32 din 05 decembrie 2017, urmează a fi aplicată în cazul său, deoarece ea se aplică inclusiv și cauzelor aflate în curs de judecată, adică tuturor hotărârilor judecătorești pronunțate ulterior datei de adoptare a hotărârii constituționale respective, indiferent de data pornirii procesului. Or, conform art. 140 din Constituția Republicii Moldova, Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

48. De asemenea, Valeriu Arhip a susținut că, instanță de fond greșit a aplicat Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (în redacția la data emiterii actului administrativ contestat), deoarece membrii judecători din componența Consiliului Superior al Magistraturii, la data emiterii actului administrativ contestat, erau aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor din data de 28 noiembrie 2009, în conformitate cu Legea nominalizată, în vigoare la data alegerii, care în art. 3, alin.(4) expres prevedea, că în componența Consiliului Superior al Magistraturii sunt aleși membri din rândul judecătorilor, de Adunarea Generală a Judecătorilor din Republica Moldova.

49. La acest aspect instanța de fond a desconsiderat art. 4 din Constituția Republicii Moldova, care consacră franc că, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale. Astfel, Curtea de Apel Chișinău a omis să ia în considerare faptul că, Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, reprezintă un tratat multilateral, care face parte componentă din sistemul de drept intern al Republicii Moldova. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este obligatorie *erga omnes*, se aplică direct litigiilor judiciare pendinte și cu prioritate în raport cu legile interne ale Republicii Moldova. Judecătorul ca și alți membri ai societății se bucură de aceleași drepturi și libertăți consfințite în Constituție.

50. Prin urmare, este criticabilă referirea Curții de Apel Chișinău la faptul că atunci când a fost emisă hotărârea nr. 695/33 din 30 octombrie 2012, aceasta era conformă legislației interne în vigoare, în particular la capitolul componenței Consiliului Superior al Magistraturii, deoarece în lumina principiului supremației dreptului, dacă legea internă era contrară jurisprudenței Curții Europene, ea nu putea fi aplicată în detrimentul ultimei. Este elocvent art. 36 din Codul administrativ, care prevede că, instanța de judecată competentă să soluționeze acțiunile în contencios administrativ, este obligată să respecte principiul supremației dreptului, în conformitate cu care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui sunt considerate valori supreme și sunt garantate de stat.

51. Așadar, recurentul a concluzionat că componența Consiliului Superior al Magistraturii, care a adoptat hotărârea contestată, nu era conformă standardelor internaționale și acest viciu grav i-a încălcat dreptul fundamental la un proces echitabil.

52. De altfel, raportând dispozițiile art.5 al Legii nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, art.1 și 2 ale Legii nr.271 din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, precum și prevederile Legii nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la

statutul judecătorului la circumstanțele cauzei, Valeriu Arhip a punctat că pentru a examina temeinicia și legalitatea actului administrativ contestat cu privire declararea sa drept incompatibil cu funcția de judecător, este necesar de a examina Avizul consultativ, sub aspectul dacă prin prisma art.2 din Legea nr.271 din 18 decembrie 2008, Avizul conține descrierea acelor încălcări de cerințe necesare pentru ocuparea funcției de judecător, la fel și a restricțiilor de serviciu ale judecătorului prevăzute în art.6 și respectiv art.8 din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Or, în virtutea legilor enunțate, din conținutul Avizului consultativ și actului administrativ contestat cu certitudine rezultă, că organele emitente, la constatarea faptului dacă titularul îndeplinește cerințele și restricțiile stabilite de lege pentru funcția publică, nu a indicat nici o cerință sau restricție încălcate de el, din cele enumerate în art.6 și art. 8 din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Aspect care atestă, că atât organul de verificare, Consiliul Superior al Magistraturii, cât și prima instanță, nu au aplicat legea care urma a fi aplicată. Or, aplicarea Legii nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului este obligatorie, ca lege specială, rezultat din dispoziția art.2 al Legii nr.271 din 18 decembrie 2008, ultima fiind o lege generală, de trimitere.

53. Subsecvent, referitor la Avizul consultativ, recurentul a enunțat că, prin decizia din 17 iunie 2015 a Curții Supreme de Justiție s-a încetat procesul civil în partea cerinței sale înaintate împotriva Serviciului de Informații și Securitate, intervenient accesoriu Consiliul Superior al Magistraturii, privind anularea Avizului consultativ din 25 septembrie 2012, pe motiv că nu urmează a fi judecată în procedură civilă, instanța de judecată concluzionând că Avizul consultativ este act preparatoriu și este inadmisibil ca instanța să analizeze în vreun fel legalitatea acestuia separat de decizia privind incompatibilitatea cu interesele funcției publice. Separat avizul consultativ nu poate fi obiect al dezbaterilor judiciare.

54. Astfel, recurentul a opinat că în aceste circumstanțe, concomitent cu cererea privind ilegalitatea actului administrativ contestat, instanța de judecată urmează să se expună și asupra ilegalității Avizului consultativ, ca act preparatoriu, în temeiul căruia s-a emis actul administrativ respectiv.

55. În context, făcând referire la dispozițiile art.13 din Legea nr.271 din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, recurentul a susținut că Avizul consultativ a fost întocmit cu încălcarea legii, întrucât în acest Aviz consultativ nici nu se menționează despre declarațiile pe venit ale judecătorului Valeriu Arhip sau despre neprezentarea anumitor dovezi pentru procurarea imobilului respectiv. Toate aceste circumstanțe fiind inventate de Consiliul Superior al Magistraturii și repetate de fiecare dată în hotărârile instanțelor de judecată ierarhic inferioare, precum că din avizul consultativ prezentat Consiliului Superior al Magistraturii la 25 septembrie 2012 de către Serviciul de Informații și

Securitate în privința judecătorului Valeriu Arhip, rezultă că ultimul nu a declarat veniturile soției xxxxx obținute în perioada anilor 2007-2009.

56. De altfel, Consiliul Superior al Magistraturii, având la examinare Avizul consultativ în privința sa, urma să-l examineze în sensul conținutului și să-l respingă, deoarece este întocmit contrar cerințelor prevăzute de articolele 4, 5, 13, 15 din Legea nr.271 din 18 decembrie 2008 și art.6 și art. 8 din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Or, conform art. 15, alin.(2) din Legea nr.271 din 18 decembrie 2008, titularul, candidatul la funcția publică se consideră compatibili cu interesele funcției publice dacă îndeplinesc cerințele și restricțiile stabilite de lege pentru funcția publică și dacă nu au fost descoperiți factori de risc, care nu au fost stabilite de organul de verificare.

57. Complementar, Valeriu Arhip a enunțat că, contrar solicitării sale de a aplica termenele de prescripție, Consiliul Superior al Magistraturii, prin hotărârea sa din 30 octombrie 2012, a imputat pretinsele abateri disciplinare, care au avut loc în perioada anilor 2008-2010, adică peste termenele de prescripție prevăzute de legislația în vigoare.

58. Astfel, a susținut că hotărârea instanței de judecată este nemotivată, deoarece nu conține concluzii de admitere sau de respingere a argumentelor forte declarate de el.

59. De altfel, recurentul a punctat că instanța de judecată nu poate exclude un argument sau o circumstanță pretinsă de o parte, care în opinia sa este determinantă și confirmă poziția sa, fără a o aprecia prin prisma temeiniciei, pertinentei litigiului în raport cu situația de fapt. Or, respectarea principiului egalității în fața legii și a justiției, precum și dreptul părților de a fi auzite, reprezintă un aspect inerent respectării dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

60. În acest sens, în baza mijloacelor de probă administrate pentru dovedirea sau combaterea afirmațiilor ambelor părți, instanța urmează să stabilească situația de fapt a speței, reținând din împrejurările de fapt prezentate de părți numai pe acelea care au fost probate, fără să poată da altă calificare juridică, iar apoi va aplica textul de lege corespunzător acestei situații, indiferent de eventualele dispoziții legale indicate de părți.

61. Valeriu Arhip a catalogat ca fiind neserioasă alegația Curții de Apel Chișinău precum că, este indubitabil că la emiterea hotărârii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012, Consiliul Superior al Magistraturii nu a putut să prevadă că art. 5 lit. a), cât și art. 15 alin. (2), (4) și art. (5) din Legea nr. 271 din 18 decembrie 2008, vor fi declarate neconstituționale peste 5 ani. Or, preluând poziția Curții de Apel Chișinău enunțată supra, ar rezulta că, un asemenea temei de revizuire este sortit eșecului, deoarece în urma reexaminării cauzei, soluția pe fondul cauzei va rămâne intangibilă, întrucât acea hotărâre de neconstituționalitate nu va putea fi aplicată niciodată speței judiciare.

62. În final, Valeriu Arhip a menționat că susține cererea de chemare în judecată și cererile suplimentare și de concretizare din dosar și a solicitat anularea în parte a actului administrativ contestat, anume punctele 4 și 5 din Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012 cu privire la cererea unui judecător despre reexaminarea avizului consultativ, adică aceleași solicitări indicate și în cererea de chemare în judecată inițială din 14 noiembrie 2012.

63. De altfel, în opinia sa, este inoportun de a fi anulate pct. 1-3 din actul administrativ contestat, deoarece prin aceste puncte Consiliul Superior al Magistraturii și-a anulat propriile hotărâri emise anterior nr. 613/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la avizul consultativ pe marginea verificării unui judecător și nr. 624/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la cererea de demisie a unui judecător, care au fost anulate la cererea lui, ca fiindu-i defavorabile. Astfel, în cazul anulării hotărârii Consiliul Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012, în întregul ei, hotărârile menționate în pct. 1-3, vor rămâne în vigoare, menținându-se aceeași situație juridică defavorabilă lui.

64. Prin referința depusă la 01 martie 2023, Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat respingerea ca neîntemeiată a acțiunii depuse de Valeriu Arhip, considerând că hotărârea contestată este una întemeiată și legală, emisă în urma cercetării argumentelor și probelor prezentate de către părți, făcând referire la normele de drept material și procedural, dând o apreciere corespunzătoare probelor. (f.d.130-132, vol. II)

65. În ședința de judecată, reprezentantul recurentului avocatul Oleg Tănase a susținut acțiunea pe motivele de fapt și de drept invocate, menționând că, la rejudecarea cauzei Valeriu Arhip nu a avut parte de un proces echitabil, din moment ce actul judecătoresc nu conține o motivare de combatere a argumentelor recurentului formulate în acest sens și a observațiilor CEDO.

66. Totodată, a susținut că, la rejudecarea cauzei Curtea de Apel Chișinău nu a dat răspuns dacă Consiliul Superior al Magistraturii corespundea exigențelor unui „tribunal independent și imparțial” sub aspectul jurisprudenței CEDO și a Curții Constituționale.

67. Astfel, reprezentantul recurentului a evidențiat că, la emiterea actului administrativ contestat a fost încălcat art. 6§1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, or Consiliul Superior al Magistraturii ca instanță, nu a fost constituită legal.

68. Totodată a relatat că, Consiliul Superior al Magistraturii nu avea competență de a iniția, inclusiv ca organ de verificare, precum și a demara verificarea judecătorului, nu avea competență de a verifica declarațiile de avere și interese personale ale judecătorului în exercițiu. La fel, Consiliul Superior al Magistraturii a încălcat procedura de eliberare din funcție, iar abaterea imputată nu constituie încălcări ale restricțiilor judecătorului, prevăzute la art. 8 din Legea cu privire la statutul judecătorului.

69. Cu referire la evenimentele descrise în aviz și hotărârea contestată, privitor la veniturile soției lui Valeriu Arhip, reprezentantul recurentului a evidențiat că Consiliul Superior al Magistraturii în anul 2012 nu putea să verifice ceea ce s-a întâmplat în anul 2007-2010, deoarece legea cu privire la declararea veniturilor și regimul juridic al proprietăților stabilea un termen de 6 luni de prescriere a aceste fapte, mai mult prin răspunsul Autorității Naționale de Integritate din 20 septembrie 2013 s-a constatat lipsa încălcării regimului juridic a proprietății și nici existența diferenței dintre venit și proprietate pentru anii anteriori. În ce privește terenul procurat la suma de 410 000 lei de către feciorul reclamatului, a relatat că în data de 24 mai 2006, familia Arhip a vândut un apartament în or. Strășeni și, din spusele recurentului, venitul obținut din această înstrăinare le-a permis să achiziționeze terenul; la fel, au existat și anumite economii, dar cuantumul acestora nu-l poate indica.

70. Reprezentantul recurentului avocatul Oleg Tănase în ședința de judecată a solicitat anularea doar a pct.4 și pct. 5 din hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012, deoarece recurentul urmărește doar restabilirea în drepturile sociale cum ar fi cuantumul pensiei calculat din salariul de judecător al Curții Supreme de Justiție.

71. Reprezentantul Consiliul Superior al Magistraturii, Olesea Ciobanu, a solicitat respingerea recursului, susținând că Curtea de Apel Chișinău s-a expus și asupra competenței și asupra procedurii care a fost adoptat actul administrativ contestat, asupra legii care urmează a fi aplicată în raport cu speța.

72. A remarcat reprezentantul că în anul 2012 s-a inițiat verificarea judecătorului Valeriu Arhip, în baza Legii speciale. În adresa Consiliului Superior al Magistraturii a parvenit avizul, Valeriu Arhip a avut posibilitatea să prezinte toate probele, referitor la toate circumstanțele indicate în aviz, iar ulterior a invocat că a prezentat, dar nu li s-a dat apreciere. Însă, în hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii există indicat clar care sunt momentele care s-au stabilit de către Consiliu și s-au reținut pentru determinarea incompatibilității judecătorului cu funcția deținută. La rândul său, în baza art. 15 al Legii speciale, autoritatea publică decide asupra compatibilității sau incompatibilității funcției, adică avizul consultativ al Serviciului de Informații și Securitate avea de fapt un caracter consultativ și nu obligatoriu. Respectiv hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii de incompatibilitate a judecătorului cu funcția deținută s-a emis nu în baza constatărilor Serviciului de Informații și Securitate, dar în baza constatărilor în cadrul ședinței Consiliului Superior al Magistraturii, ca urmare a informațiilor oferite de Serviciul de Informații și Securitate. La caz s-au reținut doar 2 momente și anume faptul că nu au fost declarate toate veniturile soției, acest moment a fost verificat de către Consiliul Superior al Magistraturii în baza declarațiilor de pe site, unde Valeriu Arhip declară doar

veniturile lui și abia în 2011 declară veniturile soției. Termenul de prescripție invocat de către recurent nu are relevanță deoarece Legea specială prevedea perioada de 5 ani. Al doilea moment, adică nejustificarea provenienței mijloacelor financiare ale fiului pentru procurarea unui bun imobil, Valeriu Arhip a invocat că a vândut un apartament, dar nu a fost destul de convingător, respectiv, această situație a fost reținută ca temei de incompatibilitate a dânsului de către Consiliul Superior al Magistraturii.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

73. Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

74. Art. 257, alin. (1) alin. (2) din Codul administrativ prevede că:

„Prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019. La data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr.793/2000 și Legea nr.190/1994 cu privire la petiționare.”

75. Art. 258 alin. (3) din Codul administrativ statuează că:

„Procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.”

76. Art. 21, alin. (1) din Codul administrativ reglementează că:

„Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.”

77. Art. 22, alin. (1) din Codul administrativ prevede următoarele:

„Autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.”

78. Art. 193, alin. (3) din Codul administrativ stabilește că:

„Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.”

79. Art. 194, alin. (2) din Codul administrativ statuează că:

„În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.”

80. Art. 219, alin. (1) din Codul administrativ prevede că:

„Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.”

81. Art. 244, alin. (1) din Codul administrativ stabilește că:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs”.

82. Art. 244, alin. (2) coroborate cu art. 231, alin. (2) din Codul administrativ, reglementează că:

„Pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.”

83. Art. 245 din Codul administrativ prevede următoarele:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

84. Art. 248, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ reglementează că:

„În urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: admite recursul, casează integral sau parțial hotărârea și/sau decizia și adoptă o nouă decizie.”

85. Art. 122 din Constituția Republicii Moldova (în redacția la data emiterii actului administrativ contestat) statuează că:

„Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din judecători și profesori titulari aleși pentru o durată de 4 ani. Din Consiliul Superior al Magistraturii fac parte de drept: Președintele Curții Supreme de Justiție, ministrul justiției și Procurorul General.”

86. Art. 25 din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (în redacția la data emiterii actului administrativ contestat) prevede că:

„Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii pot fi contestate, la Curtea Supremă de Justiție, de orice persoană interesată, în termen de 15 zile de la data comunicării, doar în partea ce se referă la procedura de emiterie/adoptare. Contestațiile se examinează de un complet format din 9 judecători.”

87. Art. 3, alin. (1-4) din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 (în redacția la data emiterii actului administrativ contestat) stabilește următoarele:

„Consiliul Superior al Magistraturii este constituit din 12 membri.

În componența Consiliului Superior al Magistraturii intră judecători și profesori de drept titulari, precum și Președintele Curții Supreme de Justiție, ministrul justiției și Procurorul General care sînt membri de drept.

Trei membri ai Consiliului Superior al Magistraturii se aleg de către Parlament din rîndul profesorilor de drept titulari, cu votul majorității deputaților aleși, la propunerea a cel puțin 20 de deputați în Parlament, ținînd cont și de opinia reprezentanților opoziției parlamentare. Membrii Consiliului Superior al Magistraturii din rîndul profesorilor de drept titulari nu pot fi aleși pentru 2 mandate consecutive.

Șase membri din rîndul judecătorilor, inclusiv 2 membri supleanți, sînt aleși în Consiliul Superior al Magistraturii prin vot secret de către Adunarea Generală a Judecătorilor, aceștia reprezentînd toate nivelele instanțelor judecătorești. Se consideră aleși membri și membri supleanți ai Consiliului Superior al Magistraturii judecătorești care au acumulat mai mult de jumătate din voturile celor prezenți la adunare, conform ordinii descrescătoare a voturilor obținute.”

88. Art. 24, alin. (1) din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 (în redacția la data emiterii actului administrativ contestat), reglementează că:

„Consiliul Superior al Magistraturii adoptă hotărâri cu votul deschis al majorității membrilor săi, cu excepția cazului prevăzut la art.19 alin.(4).”

89. Art. 25 din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 (în redacția la data emiterii actului administrativ contestat), prevede că:

„Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii pot fi contestate, la Curtea Supremă de Justiție, de orice persoană interesată, în termen de 15 zile de la data comunicării, doar în partea ce se referă la procedura de emitere/adoptare.”

90. Art. 5 din Legea nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice (în redacția la data emiterii actului administrativ contestat), statuează următoarele:

„Sunt supuși verificării titularii și candidații:

a) la funcțiile de demnitate publică obținute prin numire, specificate în anexa nr.2 la Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;

b) la funcțiile publice de conducere de nivel superior și la funcțiile publice de conducere;

c) la funcțiile ocupate de militarii prin contract sau de alte persoane cu statut special în autoritățile publice în care este prevăzut serviciul militar sau special, corespunzătoare categoriilor înalților funcționari publici și funcționarilor publici de conducere;

d) la funcțiile ocupate de persoanele delegate în misiune diplomatică sau consulară în calitate de șef al acesteia, precum și de persoanele selectate pentru a fi delegate în misiune diplomatică sau consulară care anterior nu au deținut funcție publică.”

91. Art. 15 din Legea nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice (în redacția la data emiterii actului administrativ contestat), stabilește că:

„În termen de 7 zile lucrătoare din data primirii avizului sau, după caz, avizului suplimentar al organului de verificare, autoritatea publică decide asupra compatibilității /incompatibilității titularului, candidatului la funcția publică cu interesele acestei funcții.

Titularul, candidatul la funcția publică se consideră compatibili cu interesele funcției publice dacă îndeplinesc cerințele și restricțiile stabilite de lege pentru funcția publică și dacă nu au fost descoperiți factori de risc.

Decizia privind incompatibilitatea cu interesele funcției publice, care include și motivele de incompatibilitate, se comunică în scris titularului, candidatului la funcția publică în termen de 5 zile lucrătoare din data emiterii. Accesul terților la informația privind motivele de incompatibilitate se admite numai cu consimțământul persoanei verificate.

În cazul unei decizii de incompatibilitate cu interesele funcției publice, candidatul nu poate ocupa funcția publică respectivă.

Decizia privind incompatibilitatea titularului cu interesele funcției publice servește drept temei pentru eliberarea lui din funcție. Titularul, cu acordul său, poate fi transferat, după caz, la o funcție neprevăzută la art.5.

Persoana în a cărei privință a fost emisă o decizie de incompatibilitate cu interesele funcției publice poate candida la o funcție publică prevăzută la art.5 doar după înlăturarea împrejurărilor care au servit drept temei pentru emiterea unei astfel de decizii.

Organul de verificare este informat despre compatibilitatea /incompatibilitatea cu interesele funcției publice a persoanei care a fost supusă verificării.

Decizia privind incompatibilitatea cu interesele funcției publice poate fi contestată în modul stabilit de lege.”

92. Art. 26, alin. (7) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, reglementează că:

„Hotărârile Curții Constituționale produc efect numai pentru viitor”.

93. Art. 22, alin. (1), lit. n) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (în redacția la data emiterii actului administrativ contestat), prevede că:

„Constituie abatere disciplinară: încălcarea prevederilor referitoare la incompatibilitățile și interdicțiile care îi privesc pe judecători”

94. Art. 25, alin. (1), lit. i) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (în redacția la data emiterii actului administrativ contestat), statuează că:

„Judecătorul este eliberat din funcție de organul care l-a numit în cazul nerespectării prevederilor art.8”

95. Art. 8, alin. (1) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (în redacția la data emiterii actului administrativ contestat) stabilește următoarele:

„Judecătorul nu poate:

a) să ocupe orice altă funcție publică sau privată, cu excepția activității didactice și științifice;

b) să fie deputat în Parlament sau consilier în autoritatea administrației publice locale;

c) să facă parte din partide sau să desfășoare activități cu caracter politic, inclusiv pe perioada detașării din funcție;

d) să desfășoare activitate de întreprinzător;

e) să dea consultații scrise sau verbale în probleme litigioase;

f) să efectueze orice activitate legată de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu în cazuri care presupun existența unui conflict între interesele lui și interesul public de înlăptuire a justiției, cu excepția cazurilor când conflictul de interese a fost adus, în scris, la cunoștința președintelui instanței sau, după caz, a fost comunicat Consiliului Superior al Magistraturii.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

96. Cu referire la termenul de declarare a recursului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 24 noiembrie 2022. Conform extrasului din poșta electronică a Curții de Apel Chișinău, copia dispozitivului hotărârii a fost expediat în adresa participanților la proces, în data de 24 noiembrie 2022, iar hotărârea motivată în data de 24 ianuarie 2023, fapte confirmate prin extrasele din poșta electronică, anexate la dosar. (f.d.97, 98, vol.II)

Valeriu Arhip a depus recursul nemotivat în data de 01 decembrie 2022 și motivarea recursului a prezentat-o în data de 06 februarie 2023.

În asemenea circumstanțe completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

97. Având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă, recursul declarat de către Valeriu Arhip, până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii acestuia, însă procedura de examinare conform noilor reglementări.

98. Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia necesității admiterii recursului înaintat de către Valeriu Arhip, casării hotărârii din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău cu adoptarea unei noi decizii privind admiterea parțială a acțiunii înaintate de către Valeriu Arhip, din considerentele ce succed.

99. Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

Astfel, probatoriul acumulat la materialele dosarului și dosarul administrativ, atestă că în data de 16 iulie 2012 Serviciul de Informații și Securitate a emis avizul consultativ privind incompatibilitatea judecătorului Curții Supreme de Justiție Valeriu Arhip de a ocupa funcția de judecător. (f.d.18, vol. I)

Prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 613/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la avizul consultativ pe marginea verificării unui judecător, s-a luat act de avizul consultativ al organului de verificare în privința judecătorului Curții Supreme de Justiție Valeriu Arhip, s-a considerat Valeriu Arhip incompatibil cu funcția de judecător. (f.d.36-36, dos. administrativ).

În aceeași zi, judecătorul Valeriu Arhip a depus la Consiliul Superior al Magistraturii cerere de demisie din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, din proprie inițiativă.

Prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 624/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la examinarea cererii de demisie a unui judecător, s-a propus Parlamentului Republicii Moldova soluționarea chestiunii cu privire la demisia domnului Valeriu Arhip, din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. 1 lit. a) din legea cu privire la statutul judecătorului. (f.d. 84 vol. I)

Nefiind de acord cu hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 613/30 din 09 octombrie 2012 Valeriu Arhip în data de 29 octombrie 2012 a înaintat cerere, prin care a solicitat reexaminarea avizului consultativ și anularea hotărârii nominalizate, motivând că în perioada respectivă s-a aflat în concediu anual și nu i-a fost acordat timp suficient pentru a se pregăti de

ședință și de a prezenta materialele justificative întru apărarea sa. (f.d. 20-24, vol. I)

Examinarea cererii depuse de Valeriu Arhip pe faptul reexaminării avizului consultativ și pe faptul modificării hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 613/30 din 09 octombrie 2012, s-a fixat pentru examinare în ședința Consiliului Superior al Magistraturii preconizată pentru data de 30.10.2012; la rândul său, Valeriu Arhip a fost invitat la ședința menționată a Consiliului Superior al Magistraturii. (f.d. 20, 29, vol. I)

Prin hotărârea nr. 695/33 din 30 octombrie 2012 Consiliul Superior al Magistraturii examinând cererea lui Arhip Valeriu a considerat solicitarea întemeiată și a admis reexaminarea avizului, ca urmare a hotărât:

1. A admite cererea domnului Valeriu Arhip, privind reexaminarea avizului consultativ și modificarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 613/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la avizul consultativ pe marginea verificării judecătorului Curții Supreme de Justiție, Valeriu Arhip.

2. A anula hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 613/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la avizul consultativ pe marginea verificării unui judecător.

3. A anula hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 624/30 din 09 octombrie 2012 cu privire la cererea de demisie a unui judecător.

4. A-l considera pe domnul Valeriu Arhip incompatibil cu funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

5. A propune Parlamentului RM, eliberarea domnului Valeriu Arhip din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

100.Reprezentantul lui Valeriu Arhip, avocatul Oleg Tănase, atât în instanța de fond, cât și în cea de recurs, a solicitat anularea pct.4 și pct. 5 din hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din data de 30 octombrie 2012, deoarece recurentul urmărește doar restabilirea în drepturile sociale cum ar fi cuantumul pensiei calculat din salariul de judecător al Curții Supreme de Justiție.

101.Fiind investită cu examinarea cauzei Curtea de Apel Chișinău, ca instanță de fond, prin hotărârea din 24 noiembrie 2022, a respins acțiunea înaintată de către Valeriu Arhip ca neîntemeiată. (f.d. 82, 83-96, vol. II)

102.Instanța de fond a conchis că, componenta Consiliului Superior al Magistraturii, care a emis actul administrativ contestat, a fost constituită cu respectarea prevederile art. 3 din Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (în redacție la data emiterii actului administrativ contestat), astfel, actul administrativ contestat a fost emis cu respectarea principiului independenței și imparțialității.

Argumentul lui Valeriu Arhip precum că actul contestat a fost adoptat de 10 membri, dintre care doar 3 erau din rândul judecătorilor, iar 7 membri erau non-judecători, aleși pe criterii politice și care constituiau o majoritate absolută să determine rezultatul votării, a fost respins de către instanța de

fond, or, la caz, nu poate fi vorba de vreo încălcare a procedurii de vot, în circumstanțele în care legiuitorul permitea adoptarea hotărârilor pe un astfel de subiect cu votul majorității membrilor săi, fără a fi specificat dacă este necesară prezența tuturor membrilor-judecători.

Totodată, Curtea de Apel Chișinău a conchis că, hotărârea Curții Constituționale nr. 32 din 05 decembrie 2017, prin care s-a declarat neconstituțional art. 5, lit. a), cât și art. 15, alin. (2), (4) și (5) din Legea nr. 271 din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, în partea ce se referă la verificarea candidaților la funcția de judecător și a judecătorilor în exercițiu, nu se aplică cazului, din motiv că hotărârile Curții Constituționale produc efect numai pentru viitor.

Cu referire la fondul cauzei instanța de judecată ierarhic inferioară a reținut că, autoritatea publică pârâtă, conducându-se de legislația care era în vigoare la data adoptării actului administrativ contestat, a ajuns la concluzia că Valeriu Arhip, nedeclarând veniturile obținute împreună cu membrii familiei și neprezentând dovezi justificative despre proveniența bunurilor, a încălcat prevederile Legii cu privire la declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere nr. 1264-XV din 19 iulie 2002. Astfel, instanța de fond a reținut că, Consiliul Superior al Magistraturii a concluzionat asupra faptului că datele elucidate în avizul consultativ indicau asupra incompatibilității domnului Valeriu Arhip cu interesele funcției deținute.

În circumstanțele reținute și reieșind din prevederile art. 15, alin. (4) din Legea nr.271/2008 și art. 25, alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la statutul judecătorului, Curtea de Apel Chișinău a conchis că Consiliul Superior al Magistraturii la momentul emiterii actului administrativ contestat, corect a concluzionat la acel moment judecătorul Valeriu Arhip, prin prisma împrejurărilor descrise în avizul consultativ, era incompatibil cu interesele funcției de judecător la Curtea Supremă de Justiție, ca urmare fiind propusă Parlamentului Republicii Moldova eliberarea acestuia din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție în conformitate cu prevederile art. 22, alin. (1), lit. n) și art. 25, alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la statutul judecătorului.

103. Valeriu Arhip, prin recursul înaintat, a criticat soluția instanței de fond, susținând că, Consiliul Superior al Magistraturii la data emiterii actului contestat nu corespundea standardelor europene, actul administrativ individual defavorabil a fost emis în baza unei legi declarate neconstituționale, a dispus eliberarea din funcția de judecător fără a respecta procedura prealabilă pentru tragerea la răspundere disciplinară, inclusiv fără a lua în considerare expirarea termenului de prescripție, precum și faptul că abaterea disciplinară imputată nu poate fi motiv legal de eliberare din funcția de judecător.

104. Problema de bază supusă controlului judecătoresc în fază de recurs constă în verificarea corectitudinii aplicării de către instanța de judecată ierarhic inferioară a normelor ce reglementează eliberarea din funcție a unui judecător în exercițiu în vigoare la data emiterii actului administrativ individual defavorabil lui Valeriu Arhip.

105. În debut completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că potrivit art. 6§1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

106. În scopul respectării dreptului lui Valeriu Arhip garantat de către CEDO, Curtea Supremă de Justiție prin încheierea din data de 02 octombrie 2024 a convocat părțile în ședință publică. În ședință de judecată, atât recurentul Valeriu Arhip, reprezentat de către avocatul Oleg Tănase, cât și reprezentantul Consiliului Superior al Magistraturii și-au prezentat argumentele și contraargumentele în susținerea pozițiilor lor.

107. Un prim argument invocat de către recurent a fost că, la emiterea actului administrativ contestat Consiliul Superior al Magistraturii nu corespundea exigențelor unui „tribunal independent și imparțial”, din motiv că prevalau numărul de membri non-judecători față de membrii judecători. La rândul său reprezentantul autorității pârâte a susținut că, la ședința din data emiterii actului erau un număr egal atât de membrii judecători, cât și membrii non-judecători.

108. La acest aspect, instanța de recurs subliniază că, în baza art. 3, alin. (1), alin. (2), alin. (3) și alin. (4) din Legea nr. 947/1996 (în vigoare la data de emiterii actului contestat) Consiliul Superior al Magistraturii este constituit din 12 membri, și anume: din judecători, profesori de drept titulari și membrii de drept: Președintele Curții Supreme de Justiție, ministrul justiției și Procurorul General. La rândul său, cei trei membri ai Consiliului Superior al Magistraturii din rândul profesorilor de drept titulari sunt aleși de Parlament. Iar, cei șase membri judecători sunt aleși în Consiliul Superior al Magistraturii de către Adunarea Generală a Judecătorilor, aceștia reprezentând toate nivelele instanțelor judecătorești. Pe când, Președintele Curții Supreme de Justiție, ministrul justiției și Procurorul General sunt membri de drept în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

109. Totodată, din articolul 15 alin. 1 și 2 a Legii nr. 947/1996 (în vigoare la data de emiterii actului contestat) se distinge că, Consiliul Superior al Magistraturii ca organ colegial își exercită atribuțiile în plen. Ședința Consiliului Superior al Magistraturii este deliberativă dacă la ea participă cel puțin două treimi din membrii lui.

110. Iar, prin prisma art. 24 alin. (1) din Legea nr. 947/1996 (în vigoare la data de emiterii actului contestat) hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii sunt adoptate cu votul deschis al majorității membrilor săi.

111. Analizând ordinea de zi a ședinței Consiliului Superior al Magistraturii din 30 octombrie 2012, când a fost emis actul administrativ contestat, se atestă că, raportori pentru chestiunile din ordinea de zi au fost Nichifor Corochi (judecător), Alexandru Arseni (profesor de drept titular), Dina Rotarciuc (judecător), Anatolie Țurcan (judecător), Boris Negru (profesor de drept titular), Vasile Crețu (profesor de drept titular), Igor Dolea (profesor de drept titular) și Mihail Poalelungi (judecător, Președintele Curții Supreme de Justiție - membru de drept).

112. Prin urmare, la ședința Consiliului Superior al Magistraturii din 30 octombrie 2012 au fost prezenți opt membri, dintre care patru - profesori de drept titulari și patru - judecători. La rândul său, judecătorul Mihail Poalelungi în calitate sa de Președinte al Curții Supreme de Justiție, de asemenea judecător - era membru de drept.

113. Completul nu va reține argumentul lui Valeriu Arhip, precum că Mihail Poalelungi (președintele Curții Supreme de Justiție) ar fi un membru non-judecător din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, or, chiar dacă, președintele Curții Supreme de Justiție este membru de drept în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, el, totuși, în coraport cu ceilalți doi membri de drept (ministru justiției și Procurorul General), reprezenta în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii - anume judecătorii, și nu autoritățile executive.

114. Un alt aspect invocat de reprezentantul lui Valeriu Arhip, avocatul Oleg Tănase în ședința de judecată a constituit faptul că, la data derulării evenimentelor în speță, Consiliul Superior al Magistraturii nu ar fi fost constituit conform legii, din motiv că modificările din Legea 947/1996 privind micșorarea numărului membrilor non-judecători de la 4 la 3, au intrat în vigoare la 31 august 2012, iar la data emiterii actului contestat era vechea componență a Consiliului, cu includerea a patru membri non-judecători (din rândul profesorilor de drept titulari: Boris Negru, Vasile Crețu, Alexandru Arseni și Igor Dolea), și nu cum stabilea noua prevedere legală în vigoare la 30 octombrie 2012.

115. La acest aspect, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr. 153 din 05 iulie 2012, în vigoare în data de 31 august 2012, cu adevărat, au fost modificate și completate mai multe acte legislative, inclusiv fiind modificat și art. 3 din Legea 947/1996, însă, legislatorul odată cu modificarea operată prin Legea nr. 153 din 05.07.2012, a stipulat în art. VIII alin. (1) lit. d) că, prevederile articolului IV punctul 1 din Legea de modificare a art. 3 a Legii nr. 947/1996 se vor pune în aplicare la expirarea mandatului membrilor în exercițiu ai Consiliului Superior al Magistraturii.

116. Astfel, argumentul recurentului precum că, în data de 30 octombrie 2012 Consiliul Superior al Magistraturii nu a fost constituit conform legii, este neîntemeiat și contravine prevederilor legale menționate și drept urmare este respins de către instanța de recurs, or membrii Consiliul Superior al Magistraturii non-judecători aleși până la 31 august 2012, și-au continuat mandatul până la expirarea acestuia.

117. Cu referire la argumentul recurentului Valeriu Arhip că cei patru membri non-judecători (din rândul profesorilor de drept titulari: Boris Negru, Vasile Crețu, Alexandru Arseni și Igor Dolea) ar afecta criteriul de „tribunal independent și imparțial” sub aspectul jurisprudenței CEDO, atribuit Consiliului Superior al Magistraturii, instanța de recurs va reține aici cauza Catană vs. Republica Moldova din 21 februarie 2023, unde s-a constatat încălcarea art. 6 § 1 (civil), cu referire la acest aspect (prevederile pct. 79-82), și anume:

”79. În fine, în ceea ce privește prezența profesorilor de drept în cadrul CSM, Curtea observă că aceștia au fost aleși de Parlament prin votul majorității simple a deputaților, la propunerea a cel puțin douăzeci de deputați.

80. Pe de o parte, ea reiterează că însăși noțiunea de „instanță” implică faptul că aceasta ar trebui să fie compusă din judecători, profesioniști sau non-profesioniști, selectați pe baza meritelor, deoarece acest fapt este, între altele, esențial pentru a menține încrederea publicului în justiție și servește ca o garanție suplimentară a independenței judecătorilor (Guðmundur Andri Ástráðsson, citat anterior, §§ 220 et 222, și Dolińska-Ficek și Ozimek v. Polonia, nr. 49868/19 și 57511/19, § 273, 8 noiembrie 2021). În această cauză, Curtea constată că Guvernul nu susține și nici nu rezultă din legislația internă că candidații trebuiau să îndeplinească vreun criteriu de selecție prestabilit, cu excepția deținerii calității de titular al unei funcții de profesor de drept. Prin urmare, se pare că deputații, în special cei din majoritate, dispuneau de o marjă discreționară largă la alegerea candidaților.

81. Pe de altă parte, Curtea nu este în măsură să conchidă, având în vedere elementele de care dispune, că a existat un proces clar și transparent de selecție a candidaților supuși votului în Parlament. În această privință, ea are în vedere, de asemenea, preocuparea GRECO referitoare la lipsa unei proceduri echitabile și transparente de selecție a membrilor non-judecători ai CSM.

82. În aceste condiții, Curtea constată că procesul de selecție a profesorilor titulari de drept nu a oferit suficiente garanții de independență.”

118. Cu referire la aspectul invocat de recurentul Arhip Valeriu în ce privește prezența în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii al ministrului justiției și al Procurorului General, prezență care este de natură, la fel, să afecteze criteriul de „tribunal independent și imparțial” sub aspectul jurisprudenței CEDO, atribuit Consiliului Superior al Magistraturii, menționând aici iarăși cauza Catană vs. Republica Moldova din 21 februarie 2023 (prevederile pct. 75-78), și anume:

”75. În ceea ce privește, în primul rând, calitatea de membru de drept a ministrului justiției, Curtea subliniază că acesta este membru al Guvernului, adică al puterii executive. În această privință, ea reamintește importanța noțiunii de separare a puterii executive de autoritatea judiciară în jurisprudența sa (Ramos Nunes de Carvalho e Sá, citat anterior, § 144, Xhoxhaj, citat anterior, § 295, și Grzęda, citat anterior, § 304). Ea consideră că prezența, chiar dacă doar pasivă, a unui membru al Guvernului în cadrul

unui organ abilitat să impună sancțiuni disciplinare judecătorilor este, în sine, extrem de problematică în lumina exigențelor articolului 6 din Convenție și, în special, a exigenței privind independența organului disciplinar.

76. Referitor la Procurorul General, Curtea reamintește că a reținut deja în cauzele împotriva Ucrainei că prezența Procurorului General în cadrul CSM în calitate de membru din oficiu creează preocupări privind rolul procuraturii în justiția internă (a se vedea Oleksandr Volkov, citat anterior, § 114, și Denisov, citat anterior, §§ 68 și 70). Aceasta notează că în sistemul juridic din Republica Moldova, ca și în cel din Ucraina, Procurorul General se află la vârful ierarhiei procuraturii, îi supraveghează pe toți procurorii și participă, ca și aceștia din urmă, la multe dintre cauzele aflate în fața judecătorilor. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că concluziile la care s-a ajuns în aceste cauze ucrainene cu privire la prezența Procurorului General în cadrul CSM sunt relevante pentru prezenta cauză. Astfel, prezența Procurorului General într-un organ implicat în disciplina judecătorilor este, de asemenea, problematică în ceea ce privește exigențele imparțialității și independenței prevăzute la articolul 6 din Convenție. Riscul este, într-adevăr, ca judecătorii să nu acționeze în mod imparțial în cauzele aflate pe rolul lor, de teama de a fi sancționați disciplinar, sau ca Procurorul General să nu acționeze în mod imparțial față de judecătorii ale căror decizii le dezaprobă (Oleksandr Volkov, citată anterior, § 114).

77. În opinia Curții, calitatea de membru din oficiu a Procurorului General în cadrul CSM era cu atât mai problematică cu cât cele două proceduri disciplinare împotriva recurentei au fost inițiate de către Procurorul General. Totuși, Guvernul susține că acesta din urmă s-a retras de la deliberările CSM, așa cum prevedea legea. Însă, după cum a subliniat recurenta, Curtea constată că nu există nimic în dosar care să confirme afirmația Guvernului. Într-adevăr, se pare că nu a fost întocmit niciun proces-verbal în urma deliberărilor CSM. În plus, cele două hotărâri ale CSM adoptate în prezenta cauză au fost semnate doar de Președintele CSM, fără mențiunea privind membrii care au participat la deliberări. Curtea reamintește că, în acest domeniu, chiar și aparențele pot fi importante sau, așa cum spune dictonul englezesc, « justice must not only be done, it must also be seen to be done » („nu este suficient să se facă dreptate, trebuie să se vadă că se face dreptate”) (a se vedea, între multe altele, Ramos Nunes de Carvalho e Sá, citată anterior, § 149, și Beg S.p.a. v. Italia, nr. 5312/11, § 132, 20 mai 2021). În această cauză, lipsa de transparență cu privire la rolul Procurorului General în procesul decizional al CSM a constituit o preocupare legitimă cu privire la riscul de părtinire a acestuia din urmă (a se vedea, pentru cazuri dovedite de confuzie între funcțiile legate de inițierea unei proceduri disciplinare împotriva unui judecător și cele de luare a deciziilor în cadrul aceleiași proceduri, Oleksandr Volkov, citată anterior, § 115, Kamenos, citată anterior, §§ 107-08, și Denisov, citată anterior, § 71 ; și, în sens contrar, situația din Xhoxhaj, citată anterior, § 306).

78. Guvernul a mai susținut, cu referire la hotărârea Curții Constituționale din 2 iulie 2013, că faptul că ministrul Justiției și Procurorul General nu au oferit garanțiile necesare de imparțialitate și independență nu a subminat imparțialitatea și independența CSM, dat fiind caracterul colegial al CSM. Curtea nu poate fi de acord cu acest argument. Având în vedere caracterul secret al deliberărilor, este imposibil să se speculeze cu privire la influența efectivă a ministrului Justiției și/sau a Procurorului General asupra hotărârilor CSM adoptate în procedurile recurentei (a se vedea Stoimenovikj și Miloshevikj v. Macedonia de Nord, nr. 59842/14, §§ 39 și 41, 25 martie 2021, și cauzele citate).”

119. Prin urmare, ținând cont de constatările mai sus-expuse ale CtEDO în cauza Catană vs. Republica Moldova din 21 februarie 2023, odată ce la dosar este lipsă procesul-verbal al ședinței Consiliului Superior al

Magistraturii din 30.10.2012, nefiind astfel cert faptul prezenței sau absenței de la ședință a Procurorului General sau al ministrului justiției, la fel dacă votul membrilor non-judecători ai Consiliului Superior al Magistraturii au prevalat asupra membrilor judecători din cadrul Consiliului, fiind de natură să influențeze hotărârea adoptată, pentru a exclude dubiile recurentului legate de independența și imparțialitatea Consiliului Superior al Magistraturii, Completul Curții Supreme de Justiție a fixat examinarea cauzei în recurs în ședință publică, dispunând prezența părților pentru audierea opiniei cu referire la chestiunile aduse în discuție. La rândul său, fondul cauzei în prima instanță a fost soluționat de către Curtea de Apel Chișinău. În atare împrejurări, se constată că recurentului Arhip Valeriu i-au fost asigurate garanțiile art. 6 § 1 CEDO.

120. Totodată, cauza Catană vs. Republica Moldova din 21 februarie 2023, specifică în pct. 61 următoarele:

”61. În cazul în care, ca în această cauză, articolul 6 § 1 din Convenție se aplică procedurilor disciplinare, Convenția impune existența a cel puțin unuia dintre următoarele două mecanisme: fie organele profesionale disciplinare îndeplinesc ele însele exigențele articolului 6 din Convenție, fie nu le îndeplinesc, dar procedurile în fața lor sunt supuse unui control ulterior al unui organ judiciar cu competență deplină, care dispune el însuși de garanțiile prevăzute de acest articol (Albert și Le Compte v. Belgia, 10 februarie 1983, § 29, seria A nr. 58, Fazia Ali v. Regatul Unit, nr. 40378/10, § 75, 20 octombrie 2015, și Eminağaoğlu v. Turcia, nr. 76521/12, §§ 94 și 103, 9 martie 2021, și cauzele citate).”

121. Prin urmare, se atestă că, invocarea încălcării art. 6 din Convenție poate avea loc în cazul existenței a cel puțin unuia dintre următoarele două mecanisme:

- fie organele profesionale disciplinare îndeplinesc ele însele exigențele articolului 6 din Convenție,

- fie nu le îndeplinesc, dar procedurile în fața lor sunt supuse unui control ulterior al unui organ judiciar cu competență deplină, care dispune el însuși de garanțiile prevăzute de acest articol.

122. Deci, Curtea Europeană nu exclude ca garanțiile oferite de art. 6 § 1 CEDO să fie respectate în cadrul unui control judiciar asupra procedurilor demarate de Consiliul Superior al Magistraturii – de către o instanță de judecată competentă să asigure aceste garanții ale art. 6 § 1 CEDO.

123. Curtea Europeană în cauza Catană vs. Republica Moldova din 21 februarie 2023, pct. 62, indică că, Curtea Supremă de Justiție (la acea perioadă) nu avea competențe de a examina chestiunile de fapt, calificarea juridică a actelor imputate recurente și nici proporționalitatea sancțiunilor disciplinare aplicate; deci, Curtea Supremă de Justiție nu a avut competență deplină în sensul articolului 6 din Convenție.

124. În context, instanța de recurs menționează că, în temeiul art. 25 din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 (în redacția la data emiterii actului

administrativ contestat), Curtea Supremă de Justiție examina contestațiile depuse împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii doar în partea ce se referă la procedura de emitere/adoptare.

125. Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

126. Astfel, legislatorul prin art. 191 alin. (3) din Codul administrativ, în vigoare la data emiterii hotărârii contestate cu prezentul recurs, a împuternicit Curtea de Apel Chișinău cu soluționarea în primă instanță a acțiunilor în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, totodată, la art. 22 și art. 219 din Codul administrativ a stabilit că obligația instanței de judecată de a cerceta starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

127. Totodată, legislatorul prin art. 247 a Codului administrativ a prevăzut ca Curtea Supremă de Justiție ca instanță de recurs poate să examineze recursul, inclusiv, în ședință de judecată publică, cu înștiințarea și audierea participanților la proces.

128. În circumstanțele relatate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, chestiunile ridicate de Curtea Europeană în hotărârea CtEDO în cauza Catană vs. Republica Moldova, nu se regăsesc în prezenta cauză a lui Valeriu Arhip împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, odată ce Codul administrativ a atribuit Curții de Apel Chișinău, precum și Curții Supreme de Justiție, competență deplină de a efectua controlul de legalitate a actului administrativ individual defavorabil lui Valeriu Arhip, precum și calificarea juridică a acestuia, la caz, fiindu-i respectate acestuia garanțiile articolului 6 din Convenție, iar chestiunea incompatibilității lui Valeriu Arhip cu funcția de judecător constatată prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30.10.2022, la fel și propunerea eliberării acestuia din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție a fost supusă examinării în fond în cadrul Curții de Apel Chișinău, cu verificarea ulterioară a legalității acestei hotărâri de către Curtea Supremă de Justiție în ordine de recurs, în cadrul unei ședințe de judecată publice, cu înștiințarea și audierea participanților la proces.

129. Prin urmare, nu poate fi admisă pretenția recurentului privind constatarea încălcării drepturilor recurentului garantate de articolul 6 § 1 și art. 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de către Consiliul Superior al Magistraturii, la adoptarea Hotărârii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012, odată ce procedura administrativă legată de emiterea acestei hotărâri de către Consiliul Superior al Magistraturii a fost supusă controlului ulterior al instanțele de judecată (odată în fond și odată în recurs), în ambele cazuri - în ședință de judecată publică și cu prezența părților.

130.Completul judiciar reține că o astfel de pretenție a fost formulată de Arhip Valeriu în cererea de revizuire împotriva hotărârii Curții Supreme de Justiție din 03 decembrie 2012, aceasta fiind admisă prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 01 iunie 2022, fiind dispusă încasarea din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Valeriu Arhip a sumei de 5900 de euro, cu titlu de reparare a prejudiciului moral și compensare a costurilor și cheltuielilor de reprezentare în fața Curții Europene a Drepturilor Omului. Acest fapt denotă irelevanța pretenției recurentului, în condițiile în care drepturile acestuia au fost restabilite prin încheierea Curții Supreme de Justiției din 01 iunie 2022, fapt care duce la respingerea pretenției enunțate, ca fiind neîntemeiată.

131.Cu referire la fondul cauzei, instanța de recurs, verificând cumulul de probe prezentate la materialele dosarului, a concluzionat că instanța de fond pripit a respins acțiunea înaintată de către Valeriu Arhip, or, nu a analizat în ansamblu probele, care au stat la baza emiterii actului administrativ individual defavorabil contestat, dar s-a limitat doar la concluzia că Consiliul Superior al Magistraturii a stabilit circumstanțele de fapt doar în temeiul avizului consultativ. La fel, instanța de fond nu a clarificat legalitatea temeiului de drept în baza căruia s-a dispus eliberarea lui Valeriu Arhip din funcția de judecător.

132.Astfel, după cum s-a constatat, Valeriu Arhip – în calitate de judecător al Curții Supreme de Justiție a fost supus verificării în baza Legii nr. 271 din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.

133.Reieșind din conținutul avizului consultativ din 16 iulie 2012 eliberat de către Serviciul de Informații și Securitate în urma verificării judecătorului Valeriu Arhip, care a fost prezentat pentru informare Consiliului Superior al Magistraturii, se distinge că în privința acestuia au fost identificate următoarele informații:

- Valeriu Arhip a făcut parte din grupul de judecători, deciziile cărora au constituit temei de condamnare a Republicii Moldova la CEDO (trei cauze);

- în adresa Președintelui Republicii Moldova și a Consiliului Superior al Magistraturii au parvenit sesizări din partea Tatiane Mîțu, privind acțiuni ale judecătorului Valeriu Arhip ce nu s-ar încadra în normele deontologice și a Legii cu privire la statul judecătorului, identificate prin acțiuni ale acestuia de conexiune cu o parte din dosarul civil nr. 2ra-67/12, exprimată prin favorizarea vădită a acestuia (Sergiu Mîțu) și deposedarea celeilalte părți (Tatiana Mîțu) de o parte importantă a averii comune în devălmășie. Valeriu Arhip a examinat cauza în calitate de judecător raportor, iar hotărârea asupra cazului nu a fost publicată pe site, în modul stabilit;

- în chestionarul de verificare, judecătorul Valeriu Arhip a indicat că mama acestuia este fondator cu 100 % cotă-parte în SRL „xxxxx”. Potrivit

datelor Ministerului Finanțelor în anii 2006-2007, mama acestuia nu a declarat careva venituri, iar în anii 2008-2011 a obținut venituri în sumă de 1 705 lei, 2 176 lei și 2 550 lei de la întreprinderea „xxxxx”;

- funcția de manager al SRL „xxxxx” este exercitată de către soția judecătorului, care potrivit datelor Ministerului Finanțelor în anul 2006 și 2010 nu a declarat venituri, iar în anii 2007-2009 și 2011 a obținut venituri în sumă de 14 051 lei, 19 632 lei, 15 382 lei și respectiv 15 098 lei de la SRL „xxxxx” și xxxxx. Întreprinderea SRL „xxxxx” a fost achiziționată în data de 29 mai 2006, având ca subdiviziuni teren cu construcții depozit (frigider), cu capitalul social de 1 073 144 lei.

- potrivit datelor din ÎS „Cadastru”, bunurile imobile înregistrate pe întreprindere, au fost achiziționate în data de 26 octombrie 2007 pe numele fiului judecătorului – xxxxx născut la xxxxx, în sumă de 410 565 lei, achitată integral vânzătorului. Pe terenul procurat de fiul judecătorului se construiește un restaurant pentru nunți. Potrivit datelor Ministerului Finanțelor denotă că în anii 2006-2008 și 2010 fiul judecătorului nu a declarat careva venituri, iar în anii 2009 și 2011 a obținut venituri în sumă de 6 009 lei și 9 127 lei de la ÎM „xxxxx” SA, SA „xxxxx” și SRL „xxxxx”. Avizul respectiv există anexat la dosar, fiind alăturat cererii de chemare în judecată înaintată de recurentul Valeriu Arhip la data de 14.11.2012 (f.d.18, vol.I).

134. La rândul său, Consiliul Superior al Magistraturii, analizând informațiile din respectivul aviz consultativ, de rând cu cererea depusă de Valeriu Arhip de reexaminare a avizului dat, împreună cu materialele prezentate Consiliului și explicațiile judecătorului date în cadrul ședinței Consiliului, a constatat și i-a reținut acestuia doar următoarele fapte susceptibile de incompatibilitate a dânsului cu funcția de judecător, și anume:

- din declarațiile pe venit depuse de judecătorul Valeriu Arhip pentru anii 2008 – 2011, au fost declarate venituri salariale ale soției xxxxx în sumă de 15098 lei – doar în declarația pe venit din anul 2011; în restul declarațiilor pe venit (plasate pe pagina web a CSM), veniturile soției nu au fost declarate. Astfel, judecătorul Valeriu Arhip a tănuț veniturile obținute împreună cu membrii familiei în anii 2008-2010.

- proveniența bunurilor pe care le deține împreună cu membrii familiei, și anume cele ale feciorului xxxxx născut la xxxxx, care deține în proprietate bunuri imobile, achiziționate la data de 26.10.2007 la preț de 410 565 lei, nu a fost justificată. În prezent pe terenul procurat se desfășoară lucrări de construcție în scop comercial.

Potrivit informațiilor privind veniturile calculate și achitate în folosul persoanelor fizice pentru anii 2008, 2009, 2010 și 2011, soția lui Valeriu Arhip, a primit venit de la xxxxx în mărime de 12 431,16 lei (pentru a.2008), 2793,70 lei (pentru a.2009), 8788,89 lei (pentru a.2010) și 7898,05 lei (pentru a.2011). (f.d.86-89, 37, vol.I)

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că veniturile lui Valeriu Arhip și a membrilor familiei sale, pentru anii 2008, 2009, 2010 și 2011 se demonstrează prin declarațiile cu privire la venituri și proprietate depuse de către acesta în temeiul Legii nr. 1264-XV din 19 iulie 2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere, în vigoare la perioada respectivă.

Astfel, din declarațiile cu privire la venituri și proprietate pentru anul 2008-2010, care sunt publice, se stabilește că Valeriu Arhip pentru anul 2008 a obținut un venit la locul de muncă în mărime de 99 333,22 lei, din activitatea pedagogică în mărime de 1 360 lei; respectiv pentru anul 2009 de la locul de muncă în mărime de 99 155,54 lei și din valori mobiliare în mărime de 48 000 lei; iar, pentru anul 2010 de la locul de muncă în mărime de 105609,65 lei. Din declarația cu privire la venituri și proprietate pentru anul 2011 rezultă că Valeriu Arhip împreună cu soția au obținut un venit la locul de muncă de bază în mărime de 119 824,17 lei din care suma de 15 098 lei constituie venitul soției; la fel și din activitatea pedagogică a obținut un venit de 8319,36 lei.

Astfel, declarațiile pe venit pentru anii 2008, 2009, 2010 aflate pe portalul web a Consiliului Superior al Magistraturii (informații publice) depuse de judecătorul Valeriu Arhip, nu conțin informații despre veniturile soției dînsului pentru anii menționați, chestiune care atestă că, întemeiat, Consiliul Superior a Magistraturii a reținut faptul că judecătorul Valeriu Arhip a tănuit veniturile obținute de membrul familie sale (soția xxxxx) pe aa. 2008-2010.

Cu referire la cel de-al doilea aspect, în ce privește bunul imobil procurat la 26.10.2007 de către membrul familiei judecătorului (fiul xxxxx născut la xxxxx) contra sumei de 410 565 lei, Completul judiciar reține aici, pe lângă constatările Consiliului Superior al Magistraturii în hotărârea contestată, și alegațiile însăși ale lui Valeriu Arhip expuse în cererea sa de chemare în judecată din 14.11.2012, unde el personal recunoaște faptul procurării respectivului bun imobil la 26.10.2007, de către feciorul său – xxxxx (născut la xxxxx) contra sumei de 410 565 lei, precum și faptul că el ca judecător nu urma să declare respectivul bun imobil pe numele său, întrucât feciorul xxxxx era deja major, locuia separat și nu se afla întreținerea sa. La rândul său, procurarea bunului dat s-a datorat faptului înstrăinării la data de 24.05.2006 a unui alt bun imobil, unde feciorul xxxxx era coproprietar și respectiv, banii obținuți în urma vânzării 24.05.2006 au fost utilizați la procurarea bunului din 26.10.2007.

În cadrul ședinței judiciare publice din instanța de recurs, reprezentantul lui Valeriu Arhip – avocatul Oleg Tănase, a precizat că la procurarea bunului imobil din 26.10.2007, pe lângă suma obținută din înstrăinarea unui alt

imobil la data de 24.05.2006, au fost utilizate și alte mijloace financiare sub formă de economii.

Completul judiciar, însă, nu constată că asemenea împrejurări să se fi constatat reieșind din materialele dosarului, și anume care să confirme justificarea mijloacelor financiare de procurare de către xxx a bunului imobil contra sumei de 410 565 lei, care la data procurării avea împliniți 18 ani, iar din înstrăinarea bunului imobil precedent avută loc la data de 24.05.2006 au fost obținuți doar 30 000 lei, sumă insuficientă pentru procurarea la 26.10.2007 a imobilului contra sumei de 410 565 lei. Nu a fost probat faptul invocat al deținerii economiilor, cuantumul acestora, sursa de proveniență a acestora, astfel încât să fie acoperită diferența dintre suma de 410 565 lei și cea de 30 000 lei.

De menționat necesită faptul că la dosar există alăturat de către recurent contractul de vânzare-cumpărare din data de 24 mai 2006, prin care se confirmă că Valeriu Arhip împreună cu fiul minor și soția au vândut apartamentul din or. Strășeni la preț de 30 000 lei (f.d.19, vol. I). Alte probe care să confirme justificarea veniturilor la procurarea de către familia recurentului a bunului din 27.10.2007, nu sunt prezentate.

La fel, se menționează că, instanței de recurs i s-a prezentat spre vizionare originalul Avizului SIS nr. 24-s/i din 16.07.2012 (copia căruia s-a anexat la dosar de către recurent) și alăturat la Aviz s-au regăsit declarațiile pe venit pentru anii 2008, 2009, 2010 extrase de pe portalul web a Consiliului Superior al Magistraturii, la fel, și extrasul din Registrul bunurilor imobile pentru terenul agricol din s. xxxxx r-nul Strășeni cu suprafața de 0,2113 ha, procurat de xxxxx, înregistrat după sine la data de 02.11.2007; aceste înscrisuri fiind informații publice, au fost prezentate spre vizualizare părților, inclusiv reprezentantului recurentului.

Deci, Arhip Valeriu nu a dovedit instanței faptul că bunul imobil – teren agricol din s.xxxx r-nul Strășeni cu suprafața de 0,2113 ha, procurat de xxxxx, la data de 26.10.2007, înregistrat după el la data de 02.11.2007, i-ar aparține, cu adevărat, feciorului xxxxx și nu judecătorului, chestiune care ar succede în obligația declarării acestui bun de către judecător, ceea ce el nu a făcut odată ce respectivul bun nu se regăsește în declarația pe venit a judecătorului pe a. 2008.

135.Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, cercetând multiaspectual circumstanțele de fapt și probele prezentate, a concluzionat că acestea demonstrează incompatibilitatea judecătorului Curții Supreme de Justiție Valeriu Arhip, cu funcția de judecător, or în perioada 2008-2010 a tăinuit veniturile obținute împreună cu membrii familie, la fel nu a justificat proveniența bunului imobil achiziționat pe numele feciorului acestuia la vârsta de 18 ani în valoare de 410 565 lei, trezind dubii serioase asupra faptului că ultimul neavând activitate remunerată și venituri proprii, ar fi fost în capacitate financiară să-l achiziționeze.

Prin urmare, concluzia Consiliului Superior al Magistraturii că acest bun de fapt i-ar aparține familiei judecătorului și că nu a fost declarat, inclusiv mijloacele bănești care au fost folosite la achiziționarea acestuia, sunt justificate.

136. Mai mult instanța de recurs, analizând hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695 din 30 octombrie 2012 constată că autoritatea publică pârâtă pentru a adopta soluția în cadrul examinării cererii lui Valeriu Arhip privind reexaminarea avizului consultativ, a cercetat avizul consultativ (împreună cu anexele alăturate), informațiile prezentate de către judecătorul Valeriu Arhip în ședința Consiliului de rând cu explicațiile dânsului pe marginea celor examinate, precum și declarațiile pe venit și proprietate depuse de către judecătorul Valeriu Arhip pentru anii 2008-2011.

137. În acest context completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține ca fiind greșită concluzia instanței de fond precum că, Consiliul Superior al Magistraturii doar în baza celor constatate de către Serviciul de Informații și Securitate a concluzionat că judecătorul Curții Supreme de Justiție, Valeriu Arhip este incompatibil cu funcția de judecător, or, din motivarea hotărârii rezultă că Consiliul Superior al Magistraturii, analizând cumulul de probe prezentate de către Valeriu Arhip, precum și a celor publice a concluzionat de sine stătător că datele elucidate în avizul consultativ indică asupra incompatibilității lui Valeriu Arhip cu interesele funcției deținute.

138. Referitor la argumentul recurentului Valeriu Arhip precum că hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695 din 30 octombrie 2012 a fost adoptată în baza unei Legi declarate neconstituționale, instanța de recurs menționează că, în data de 16 iulie 2012 Serviciul de Informații și Securitate în temeiul Legii nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, în vigoare la data respectivă, a desfășurat măsuri în vederea verificării titularului funcției de demnitate publică Valeriu Arhip.

139. Prin hotărârea Curții Constituționale nr. 32 din 05 decembrie 2017 s-au declarat neconstituționale articolele 5, lit. a) și 15 alineatele (2), (4) și (5) din Legea nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, în partea ce se referă la verificarea candidaților la funcția de judecător și a judecătorilor în exercițiu.

140. Instanța de recurs menționează că, hotărârea contestată a Consiliului Superior al Magistraturii a fost adoptată în data de 30 octombrie 2012, iar prevederile legale care reglementau verificarea titularilor și candidaților la funcția de judecător s-au declarat neconstituționale abia în data de 05 decembrie 2017, iar prin prisma art. 26, alin. (7) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, hotărârile Curții Constituționale produc efect numai pentru viitor.

141. În circumstanțele relatate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție respinge ca fiind neîntemeiat argumentul lui Valeriu Arhip

precum că controlul efectuat de către Serviciul de Informații și Securitate s-a desfășurat în baza unei prevederi declarate neconstituționale.

142. Un alt argument invocat de către Valeriu Arhip este că, Consiliul Superior al Magistraturii a verificat integritatea acestuia deși în baza Legii nr. 1264-XV din 19 iulie 2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății, în vigoare la data respectivă, o avea Comisia Națională de Integritate, care prin actul de constatare nr. 03/41 din 19 septembrie 2013 a constatat lipsa încălcării regimului juridic al incompatibilităților și inexistența diferenței vădite între veniturile realizate și proprietatea dobândită pe parcursul anului 2012. (f.d.13, vol. II)

143. Aici, instanța de recurs evidențiază că, aceste doua proceduri de verificare sunt distincte între ele, or, verificarea în temeiul Legii nr. 1264-XV din 19 iulie 2002, în vigoare la data respectivă, avea drept scop instituirea măsurilor de prevenire și de combatere a îmbogățirii fără justă cauză a judecătorilor și era pusă în seama Comisiei Naționale de Integritate, pe când verificarea în temeiul Legii nr.271-XVI din 18 decembrie 2008 în vigoare la data respectivă, avea scopul prevenirii și combaterii corupției în autoritățile publice, prevenirii ocupării funcțiilor publice de către persoane care prezintă o amenințare pentru interesele securității naționale; determinării gradului de îndeplinire de către titulari și candidați a cerințelor de încadrare și a gradului de respectare a restricțiilor stabilite de lege; prevenirii, identificării și excluderii factorilor de risc; stabilirii autenticității informațiilor comunicate de titularii și de candidații la funcții publice în documentele depuse pentru ocuparea lor; realizării măsurilor prevăzute de lege, orientate spre excluderea faptelor ce pot constitui o amenințare a intereselor securității naționale și era pusă în seama Serviciului de Informații și Securitate.

144. Astfel, Consiliul Superior al Magistraturii nu a verificat încălcarea regimului juridic al incompatibilităților și inexistența diferenței între veniturile realizate și proprietatea lui Valeriu Arhip în perioada 2008-2011, dar a verificat incompatibilitatea acestuia cu funcția deținută prin faptul tăinuirii informațiilor cu privire la veniturile sale împreună cu familia, precum și nejustificarea provenienței bunurilor imobile achiziționate de membrii familiei.

145. În aceste circumstanțe instanța de recurs, respinge argumentul lui Valeriu Arhip precum că, acesta deținând funcția de judecător în exercițiu a fost supus unei verificări în lipsa competenței și a unei norme imperative, or, Legea nr.271-XVI din 18 decembrie 2008 în vigoare la data de 30 octombrie 2012 prevedea procedura de verificare inclusiv a judecătorilor în exercițiu, iar hotărârea Curții Constituționale prin care s-au declarat neconstituționale prevederile în partea ce se referă la verificarea candidaților la funcția de judecător și a judecătorilor în exercițiu, a fost adoptată abia peste cinci ani, în data de 05 decembrie 2017.

146. Totodată, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, Valeriu Arhip a depus prezenta acțiune în data de 14 noiembrie 2012, iar în data de 26 noiembrie 2012 a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 25 din Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, însă nu a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor legale ce reglementează verificarea candidaților la funcția de judecător și a judecătorilor în exercițiu în baza Legii nr. 271/2008.

147. Rezumând cele constatate, instanța de recurs concluzionează că Consiliul Superior al Magistraturii întemeiat l-a considerat pe Valeriu Arhip incompatibil cu funcția de judecător, deci respinge ca neîntemeiată pretenția lui Valeriu Arhip privind anularea pct. 4 din hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012.

148. Nu se va reține aici nici argumentul recurentului că declarațiile de avere a dânsului ca judecător, pe perioada aa. 2008-2011, nu puteau fi supuse verificării, în condițiile în care termenul de prescripție pentru verificarea declarațiilor nu putea depăși un an de la primirea acestora de către Comisia Națională de Integritate (conform art. 11 alin. 5 din Legea nr. 1264/2002, abrogată la 01.08.2016), or, verificarea integrității judecătorului, la caz, s-a efectuat în baza Legii nr. 271/2008 care vizează o perioadă de verificare de 5 ani și, respectiv, anii 2008-2011 se regăseau în termenul verificării inițiat în baza respectivei legi.

149. Cu referire la pretenția lui Valeriu Arhip privind anularea pct. 5 din hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012, instanța de recurs menționează că, potrivit pct. 5 al actului administrativ individual defavorabil, Consiliul Superior al Magistraturii a propus Parlamentului Republicii Moldova eliberarea lui Valeriu Arhip din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, în conformitate cu art. 22 alin. (1), lit. n) și art. 25 alin. (1), lit. i) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995.

150. Raportând această concluzie la cadrul legal pertinent în vigoare la data emiterii actului administrativ, instanța de recurs menționează că, art. 22, alin. (1), lit. n) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995, care a fost reținut că către Consiliul Superior al Magistraturii, prevede că, constituie abatere disciplinară a judecătorului încălcarea prevederilor referitoare la incompatibilități și interdicții care îi privesc pe judecători.

151. Totodată, art. 25 din Legea cu privire la statutul judecătorului reglementează temeiurile de eliberare din funcție a judecătorului. Astfel la alin. (1), lit. i), legislatorul a stabilit că, eliberarea din funcție a judecătorului poate avea loc în cazul nerespectării restricțiilor de serviciu ale judecătorului specificate în art. 8 a Legii cu privire la statutul judecătorului, și anume că judecătorul nu poate: să ocupe orice altă funcție publică sau privată, cu excepția activității didactice și științifice; să fie deputat în Parlament sau consilier în autoritatea administrației publice locale; să facă parte din partide

sau să desfășoare activități cu caracter politic, inclusiv pe perioada detașării din funcție; să desfășoare activitate de întreprinzător; să dea consultații scrise sau verbale în probleme litigioase; să efectueze orice activitate legată de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu în cazuri care presupun existența unui conflict între interesele lui și interesul public de înfăptuire a justiției, cu excepția cazurilor când conflictul de interese a fost adus, în scris, la cunoștința președintelui instanței sau, după caz, a fost comunicat Consiliului Superior al Magistraturii.

152. Prin urmare, la caz, nu se atestă că judecătorul Valeriu Arhip ar fi acționat contrar art. 8 a Legii cu privire la statutul judecătorului (în vigoare la data verificării), astfel încât el să fie propus pentru eliberare din funcție în baza art. 25 alin. (1), lit. i) din Legea cu privire la statutul judecătorului. Or, eliberarea din funcție în baza incompatibilității cu funcția de judecător nu poate avea loc în temeiul art. 25 alin. (1), lit. i) din Legea cu privire la statutul judecătorului. De altfel, deși s-a concluzionat asupra comiterii de către judecător a abaterii disciplinare în baza art. 22 alin. (1), lit. n) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995, adică pentru încălcarea prevederilor referitoare la incompatibilități și interdicțiile care îi privesc pe judecători, eliberarea dânsului nu s-a produs în baza temeiului corespunzător din art. 25 Legea cu privire la statutul judecătorului, care specifică cazurile când judecătorul ar putea să fie eliberat din funcție de către organul care l-a numit.

153. În temeiul normelor de drept menționate raportate la circumstanțele cauzei completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, Consiliul Superior al Magistraturii, deși corect a constatat că Valeriu Arhip este incompatibil cu funcția de judecător, incorect a încadrat fapta acestuia la prevederile legale și incorect a propus Parlamentului Republicii Moldova eliberarea lui Valeriu Arhip din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, în temeiul art. 25 alin. (1), lit. i) din Legea cu privire la statutul judecătorului.

154. În împrejurările date, când s-a constatat că eliberarea din funcția a lui Valeriu Arhip s-a produs ca rezultat al nerespectării prevederilor art. 8 din Legea nr. 544/1995 (lit. i) alin. 1 art. 25 a Legii) și nu pentru comiterea abaterii disciplinare specificate la art. 22 alin. 1 a Legii (lit. f) alin. 1 art. 25 a Legii), deși în culpa acestuia i s-a imputat comiterea abaterii disciplinare prevăzute de art. 22 alin. 1 lit. n) a Legii nr. 544/1995, Completul de judecată consideră că nu mai prezintă relevanță asupra cazului acele argumente ale recurentului precum că eliberarea din funcția a lui Valeriu Arhip s-a realizat fără o procedură prealabilă pentru tragerea la răspundere disciplinară a judecătorului și fără a se lua în considerare expirarea termenului de prescripție.

155. În ansamblu, ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată ierarhic inferioare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție opinează că a examinat principalele întrebări juridice puse în discuție în actuala cauză.

156. Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea instanței de fond a fost emisă cu interpretarea greșită a circumstanțelor faptice și a normelor de drept material, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de către Valeriu Arhip, de a casa hotărârea din data de 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a emite o nouă decizie, prin care să se admită parțial acțiunea depusă de Valeriu Arhip împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, și anume în latura pct. 5 din hotărâre, prin care s-a propus Parlamentului Republicii Moldova eliberarea lui Valeriu Arhip din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, odată ce temeiul factual de incompatibilitate a judecătorului s-a încadrat incorect în temeiul juridic al incompatibilității acestuia.

157. La rândul său, se va respinge acțiunea lui Valeriu Arhip în latura pct. 4 din hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012, prin care judecătorul Valeriu Arhip a fost considerat incompatibil cu funcția de judecător, odată ce împrejurările care au condus la constatarea acestei incompatibilități, s-au adeverit și s-au confirmat în cadrul ședințelor de judecată.

158. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 247, art. 248, alin. (1) lit. b) și alin. (3) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de către Valeriu Arhip.

Casează integral hotărârea din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea depusă de Valeriu Arhip împotriva Consiliului Superior al Magistraturii privind constatarea încălcării drepturilor și anularea parțială a actului administrativ și emite o nouă decizie prin care admite parțial acțiunea depusă de Valeriu Arhip împotriva Consiliului Superior al Magistraturii.

Anulează pct. 5 din hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 695/33 din 30 octombrie 2012, în rest pretențiile lui Valeriu Arhip se resping.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă